

dosarul nr. 2ra-1275/20

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (I. Movilă)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu și de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Donțu Tihon împotriva lui Surguci Ion și Întreprinderii Mixte Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul și recursul declarat de Surguci Ion, a fost respins apelul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni și a fost menținută hotărârea din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central,

c o n s t a t ă

La 03 ianuarie 2019 Donțu Tihon a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Surguci Ion și Întreprinderii Mixte Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, solicitând încasarea de la ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a prejudiciului material în mărime de 30 785 de lei, cauzat pentru deteriorarea automobilului în rezultatul accidentului rutier, cât și compensarea cheltuielilor de judecată inclusiv pentru raportul tehnico-științific în sumă de 642 de lei, cheltuielilor funerare în sumă de 33 375 de lei, iar de la Surguci Ion de încasat suma de 1 000 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 2 500 de lei.

Ulterior, reclamantul a înaintat o cerere de concretizare a cerințelor, prin care a delimitat pretențiile față de fiecare pârât, solicitând încasarea de la ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a prejudiciului cauzat prin deteriorarea automobilului, în mărime de 30 785 de lei; cheltuielile pentru efectuarea raportului tehnico-științific în sumă de 642 de lei; cheltuieli funerare formate din sicriu, cruce în mărime de 2 800 de lei, iar de la Surguci Ion încasarea cheltuielilor funerare și pentru monument în sumă de 30 875 de lei, cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5 500 de lei și prejudiciul moral în mărime de 1 000 000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că în rezultatul accidentului rutier produs la data de 11 iunie 2011, soției sale i-au fost cauzate leziuni corporale grave periculoase pentru viață, care au dus la decesul acesteia.

A menționat reclamantul că prin sentința Judecătorei Orhei din 12 august 2014, pârâțul Surguci Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal și supus unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani cu suspendare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014, sentința instanței de fond a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 31 martie 2015 a fost admis recursul procurorului, fiind casată sentința instanței de fond și decizia Curții de Apel, în partea numirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei, iar pârâțul Surguci Ion a fost condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal la o pedeapsă reală de 3 ani închisoare.

A mai menționat că în momentul producerii impactului, pârâțul Surguci Ion avea încheiat cu ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA contract de asigurare de răspundere civilă obligatorie din 23 februarie 2011.

Prin raportul de constatare tehnico-științifică din 25 februarie 2013, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, prejudiciul cauzat reclamantului prin deteriorarea automobilului de model Volkswagen Passat” cu n/î OR AJ 319 constituie 30 785 de lei, însă asiguratorul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a refuzat să achite această despăgubire în mărime deplină, insistând să achite doar suma de 23 156,25 lei, cu respingerea totală a pretențiilor reclamantului față de companie.

Reclamantul a mai menționat că pe lângă dauna care i-a fost cauzată prin deteriorarea automobilului, a suportat cheltuieli în cuantum de 25 975 de lei pentru funeraliile soției, cheltuieli care includ : serviciile preotului, groparilor, procurarea pomenilor, procurarea produselor alimentare pentru masa de pomenire. De asemenea, a suportat cheltuieli pentru instalarea monumentului soției decedate, în sumă de 7 400 de lei. În total a suportat cheltuieli funerare în sumă totală de 33 375 de lei.

A consemnat că în urma infracțiunii comise, soldată cu decesul soției reclamantului, au rămas orfani de mamă trei copii minori.

Ținând cont de toate aceste circumstanțe, reclamantul apreciază mărimea prejudiciului moral la suma de 1 000 000 de lei.

Prin încheierea din 15 mai 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a respins cererea avocatului Balaban Sergiu în interesele lui Surguci Ion privind ridicarea excepției de tardivitate.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial; s-a încasat de la ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA în beneficiul lui Donțu Tihon suma de 34 227 de lei cu titlu de prejudiciul material, formate din prejudiciul pentru deteriorarea automobilului în sumă de 30 785 de lei, cheltuieli pentru raportul tehnico-științific în sumă de 642 de lei și cheltuieli funerare în sumă de 2 800 de lei. S-a încasat de la Surguci Ion în beneficiul lui Donțu Ion prejudiciul material constituit din suma de 7 400 de lei pentru edificarea

monumentului, suma de 2 500 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică în cauza penală și prejudiciul moral în sumă de 250 000 de lei cauzat prin decesul persoanei. S-a încasat, în mod solidar de la ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA și Surguci Ion în beneficiul lui Donțu Tihon cheltuielile pentru asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 3 000 de lei. S-a încasat de la ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1 026,81 de lei. S-a încasat de la Surguci Ion în beneficiul statului taxa de stat în sumă 322 de lei. În rest, pretențiile din acțiune în diferența sumei de 23 475 de lei cu titlu de prejudiciul material suportat pentru masa de pomenire și diferența sumei de 750 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral, au fost respinse ca neîntemeiate.

La data de 28 noiembrie 2019 Surguci Ion a declarat apel împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, iar la 14 februarie 2020 a depus apel motivat prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond, și emiterea unei noi hotărâri prin care a constata că acțiunea civilă a fost înaintată după expirarea a 8 ani de la producerea accidentului rutier, iar condamnarea lui Surguci Ion este o satisfacție echitabilă a prejudiciului moral. Totodată, a solicitat respingerea pretențiilor în privința lui Surguci Ion cu privire la încasarea prejudiciului material și moral. A încasa cheltuielile de asistență juridică pentru prima instanță în mărime de 4000 lei.

Totodată, la 14 februarie 2020 Surguci Ion a depus recurs împotriva încheierii din 15 mai 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, solicitând emiterea unei noi încheieri de admitere a excepției de tardivitate și respectiv de a respinge acțiunea înaintată de Donțu Tihon împotriva lui Surguci Ion cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 2 500 lei ca depusă tardiv. A încasa cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei pentru prima instanță și cele ce vor fi prezentate pentru instanța de apel.

Ulterior, la data de 20 decembrie 2019, a declarat și ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA apel împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul central, iar la 06 martie 2020 a depus apel motivat, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind depusă tardiv și neîntemeiat, cu compensarea din contul intimatului a taxei de stat pentru înaintarea cererii de apel.

Prin decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul și recursul declarat de Surguci Ion, a fost respins apelul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni și a fost menținută hotărârea din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Instanța de apel consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind încasarea din contul lui Surguci Ion a sumei de 7 400 de lei cu titlu de cheltuieli de înmormântare, mai mult ca atât, apelantul Surguci Ion nici nu a formulat careva argumente verosimile care ar pune la îndoială legalitatea actului judecătoresc în această parte.

Instanța de apel consideră, că prima instanță întemeiat și cu respectarea normelor legale a dispus încasarea de la Surguci Ion în beneficiul lui Donțu Tihon a prejudiciului moral cauzat prin decesul persoanei, în sumă de 250 000 de lei.

În acest sens a menționat că prin sentința judecătorească irevocabilă, Surguci Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, (accidentului rutier din 11 iunie 2011 care a dus la decesul unei persoane). La fel, s-a mai constatat, că, în urma decesului Lidiei Donțu, trei copii minori au rămas orfani de mamă. Mai mult ca atât, nici în prima instanță și nici în instanța de apel nu au fost constatate careva împrejurări care să denote că pârâtul/apelant Surguci Ion ar fi manifestat un comportament de împăcare (în sensul acordării suportului moral material) cu succesorul părții vătămate.

Cu referire la pretențiile înaintate de Donțu Tihon față de ÎM CA „Grawe Carat” SA cu privire la repararea prejudiciului cauzat pentru deteriorarea automobilului, instanța de apel a indicat că conform Raportului de constatarea tehnico-științifică nr.302 din 25 februarie 2013, prejudiciul material (cu includerea uzurii pieselor de schimb), cauzat posesorului de model Volkswagen Passat cu n/î OR AJ 319 deteriorat în rezultatul accidentului din 11 iunie 2011, constituie costul automobilului la data accidentului rutier în sumă de 30785 lei.

Luând în considerație, că ÎM CA „Grawe Carat” SA are obligația de a achita părții vătămate, cheltuielile legate de reparația autoturismului în urma producerii cazului asigurat, instanța de apel a considerat că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia de a încasa de la ÎM CA „Grawe Carat” SA în beneficiul lui Donțu Tihon prejudiciul material cauzat în urma deteriorării autoturismului în sumă de 34227 lei din care 30 785 de lei constituie costul automobilului la data producerii accidentului, 642 de lei – cheltuieli pentru efectuarea raportului de constatarea tehnico-științifică.

Suplimentar, instanța de apel a apreciat corectă concluzia instanței de fond cu referire la compensarea cheltuielilor funerare în sumă de 2 800 lei, or, conform art. 25 alin (3) și (4) lit. b) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, în caz de deces al terței persoane, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul dintre succesorii persoanei păgubite sau reprezentantul ei legal și asigurător. În cazul prevăzut la alin.(3), despăgubirea de asigurare va include: cheltuielile de înmormântare (cheltuielile pentru sicriu și piatră funerară, cheltuielile de transport, cheltuielile de îmbălsămare și cheltuielile cimitirului), probate cu documente justificative.

Totodată, reieșind din faptul că acțiunea civilă în cauza penală a lui Donțu Tihon împotriva lui Surguci Ion a fost admisă în principiu, iar prezenta cauză civilă a fost admisă parțial, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia instanței de fond privind încasarea din contul lui Surguci Ion a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 de lei, aferente judecării acțiunii civile înaintate de reclamant în cadrul procesului penal, și respectiv încasarea în mod solidar de la Surguci Ion și ÎM CA „Grawe Carat” SA a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 3000 de lei, pentru judecarea prezentei cauze.

Or, conform copiilor de pe înscrisurile prezentate din cauza penală, pe parcursul examinării cauzei penale, Donțu Tihon în calitate de succesor al părții vătămate a fost asistat și reprezentat de către avocatul Leporda Vasili, iar potrivit bonului de plată din 28 decembrie 2012, acesta a achitat suma de 2500 de lei. La fel,

în prezenta cauza civilă, Donțu Tihon a fost reprezentant de către avocatul Lazari Vitalie, iar conform bonului de plata din 07 mai 2019, reclamantul a achitat suma de 3000 de lei pentru asistența juridică.

Cu referire la încheierea din 15 mai 2019 a Judecătoriei Orhei sediul central, prin care s-au respins cererea lui Surguci Ion privind ridicarea excepției de tardivitate, și respectiv recursul declarat de avocatul Balaban Sergiu în interesele lui Surguci Ion, Colegiul civil, a menționat că în conform art.267 alin.(1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

De asemenea, potrivit art.278 Cod civil, dacă instanța judecătorească a scos cererea de pe rol, cursul prescripției extinctive care a început pînă la intentarea acțiunii continuă fără întrerupere.

Instanța de apel a explicat că pe lângă faptul că Donțu Tihon s-a adresat în instanța de judecată față de același pârât cu același pretenții la data de 11 iulie 2017, însă, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 17 iulie 2018, cererea acestuia a fost scoasă de pe rol, astfel că pînă la emiterea încheierii de scoatere a cererii de pe rol, termenul de prescripție s-a suspendat, și ca urmare cererea de chemare de judecată datată cu 03 ianuarie 2019, nu depășește termenul de prescripție de 3 ani, de la devenirea irevocabilă a deciziei Curții Supreme de Justiție prin care Surguci Ion a fost recunoscut vinovat de producerea accidentului rutier.

Colegiul civil a remarcat că Donțu Tihon a înaintat acțiune civilă în cadrul procesului penal pornit împotriva lui Surguci Ion, iar prin sentința Judecătoriei Orhei din 12 august 2014 acțiunea civilă a fost admisă în principiu.

Colegiul a mai reținut că situația din speță cade sub incidența art.280 (a, c) Cod civil (redacția de pînă la modernizare), care prevede, că ” Sînt imprescriptibile extintiv pretențiile: a) privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale dacă legea nu prevede altfel; c) cu privire la repararea prejudiciului cauzat vieții sau sănătății persoanei. În acest caz, se repară prejudiciul pentru o perioadă anterioară intentării acțiunii, dar nu mai mare de 3 ani”.

La 24 iulie 2020 Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu, a declarat recurs împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a excepției de tardivitate și a respingere acțiunea înaintată.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat eronat noemele de drept referitor la excepția de tardivitate. De asemenea, a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuie să fie aplicată.

La 24 august 2020 Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni a declarat recurs împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind tardivă. Încasarea din contul intimatului a taxei de stat adjudecate de instanța de fond în sumă de 1026,81 de lei, achitate de către CA „Crawe Carat Asigurări” SA la data de 15 iulie 2020, încasarea taxei de stat pentru înaintarea cererii de apel în sumă de 770,10 de lei și a taxei de stat pentru depunerea recursului – 577,57 de lei.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a emis hotărârea la data de 10 iunie 2020. Prin urmare, recursul depus de Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu, la data de 24 iulie 2020 este în termen.

Referitor la termenul recursului declarat de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA la 24 august 2020, instanța de recurs menționează că acesta este în termen. Or, către ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA recursul a fost expediat prin poșta electronică la data de 23 iunie 2020.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu și de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu și de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are

caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu și de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Surguci Ion, reprezentat de avocatul Balaban Sergiu și de Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru